

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

Vind i en restaurante, det er en japansk restaurante, der er flotte materier på væggene af japanske bølger og skipe, der er japanske mad på menuen.

Men lige pludselig, så er der en mand, der simpelthen begynder at gå fuldstændig af mok.

Han river alt på bordene ned på gulvet. Han river sådan nogle små vindblære, der hænger over alt ned.

Han smader hverandre, han kan sætte de klakater, der er på væggene, dem tager han fattig med nejlene og krasser dem af.

Hvem er han og hvorfor går han så meget mok og smader alle de her ting?

I unikene er totalen for det jo hans egen restaurante, han ejer restauranten, og han har nu besluttet sig for, at det skal være slut med det japanske tema.

Og det handler om, at kineserne har set sig meget sur på Japanerne.

Og så skal vi til Japan, hvor brændselselementerne i en reaktor på atomkraftværket Fukushima nu igen er fuldt blotlagt, og det ører risikolen for en delvis nedsmildning.

Hver eneste dag, siden den dødelige tsunami i 2011 skyldede indover kysten, har Japanerne heldt millioner og millioner liter koldt vand på det nedsmeltet og ødelagt atomkraftværk i Fukushima.

At atomteknikerne i Japan er altså kæmpe for at undgå en nedsmeltning på en eller anden, altså atomreaktorer.

Koldt vandsmanøveren holder katastrofen i skak, men nu er de løbet tør for plads til det radioaktive spildevand.

Og i august er man derfor begyndt at lede det ud i havet.

Selvom planen er anerkendt ufarligt og sikkerhedskudkendt.

Hvis i water near the facility, have not detected any radioactivity.

At de kinesiske nabuer raser.

Og det i forvejen betændte forhold mellem Japan og Kina er om muligt blevet innovære.

Flere frygter nu at radioaktiviteten langt fra, at det farligste vandet kan føre med sig.

Det er dagens genstart. Jeg hedder Anna Ingrish.

Jeg hedder Anna Ingrish.

Er du overrasket over, hvor voldsom reaktionerne har været efter, at Japan er begyndt at lede det her atomspildevand ud i havet?

Det minder mig meget om noget, vi har set tidligere, og det har ikke været så slemt mellem Japan og Kina i lang tid.

Den her måde at reagere på er ganske enkelt vildt.

Det åretskende er, at normalt så plejer man at tage det om sikkerhedspolitik.

Man begynder at snakke om, at Japan står for tæt sammen med USA og Sydekorea osv.

Men det her er lige vel en nyt politisk territorium.

Her tager man om atomsikkerhed og frygten for atomarstrolling, og det er ligesom taget en helt ny dimension.

Det er en miljøkatastrofe, der bliver gjort politisk, og det vil jeg mene er ret nyt.

Okay, det her nye politiske territorium skal vi tale meget mere om.

Men Alexander, vil du ikke starte med at sige, hvad du hedder og hvad du laver, og måske en der hvor du er?

Jeg hedder Alexander Schøber, jeg er Balanskes Asian Co-spondent.

Jeg er for en måned siden flyttet til Taipei, som er hovedstad i Taiwan, hvor jeg bor sammen med min familie.

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

Hvor meget fylder historien om Fukushima's radioaktive spildevand i Naples landende?

For de sekander, der fylder det utroligt meget, altså det her har været en toppistoriet sidste par uger,

og jeg vil faktisk mene, at det har været en toppistoriet siden sommer, da planerne første gang blev præsenterede.

Der er planen bliver anokseret, så er det som om, at det hele går i luften.

Nu vil man simpelthen ikke finde sig i det her, i hvert fald ikke fra kinesiske side.

De fleste af os husker jo meget tydeligt tsunamien, der ødelag er tog kraftværket.

Kan du ikke lige aligevel beskrive, hvad det var, der gjorde, at det gik så galt, som det gjorde dengang?

Ja, i altid en banalitet for nu at starte med det hele banalet, så var det en budskændig vand vidtig voldsom ulykke, ikke?

Der var et jordskæld, der målte til lige på rikterskal af.

Det er enormt højt.

Det fanns stadig ud fra Japan og skarpte en tsunami af det, som virkelig er folkefrygten i Japan.

Og den her tsunami, den skyldede ind over Fukushima-prefektoren og ramte ind mod atomkraftværket.

Og hvis man ser videoer fra dengang, så vil man se en mur, som skal forsøge at stoppe, altså sådan en dimning, en mur, der skal forsøge at stoppe vandet i overhovedet, kom ind på kraftværket, den bliver fuldstændig overrumpet.

Vandet braver henover og sprøjter indover værket og lægger det under vand.

Og det der så sker, det er, at de nødreaktorer, som skal forsøge at stoppe en nedsmeltning fra at gå i gang, men de bliver også ramt af vand, de virker ikke.

Udover vandmassernes enorme ødelæggelser, frygter Japanerne også for Fukushima-atomkraftværket her, hvor jordskældet ødelæg verketes kølesystem.

Atomreaktorerne virker heller ikke, de begynder at nedsmelte, og katastrofen er totalt.

20.000 Japaner omkommer under de massive ødelæggelser, og mange af dem, der overlever, står tilbage uden noget.

Men selv efter vandmasserne trækker sig, er katastrofen langt fra slut.

Under murbrokkerne i de nedstyrkede atomkraftværk i Fukushima udgør de ødelagte atomreaktorer i dagene efter ulykken en tækkende bompe.

Myndighederne ved med det samme, at det her er meget, meget alvorligt og problematisk.

Strålingen, den er jo i gang med pølse ude af de her værker, noget skal gøre, så det skal være nu.

Men starter med at finde ud af, hvad der er gået galt, og man tænder på et tidspunkt en robotbil ind i det her værk for at finde ud af, hvor slemt stort det er til.

Og den her robotbil, den går simpelthen i stykker, så høj er strålingen.

Det man så også gør, er, at man begynder at pøse vand på værket, fordi hvis der er en ting, der ikke durer, så er det, hvis det her værk begynder at løbe fuldstændig ude af kontroll.

Nedsmældning er allerede i gang i tre reaktorer, men hvis man ikke får kølet de her reaktorkærner ned, så risikerer man en ukonsulærvare nedsmældning.

Det man gør det her, det er med til at skabe en helt utrolig masse spillevand, som er radioaktivt allerede tidligt i håndseringen af den her katastrofe.

Hver dag heller de japaniske myndigheder 170 tons vand på det nedsmældede værk i et forsøg på at

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

undgå den total katastrofe.

Det foruregnede vandledes efterfølgende vækker opbevares i store tanke ved siden af værket.

Hvis man står og kigger ud over Fukushima kraftværket med havet i ryggen og så kigger ind mod værket, så vil man kunne se nogen bakkedrag rundt om og så videre.

Der er ikke det eneste sted, hvor der ikke står sådan en kæmpe stor silo, altså der står omkring 1000 siloer,

og de ligner lidt sådan en form for overdimensioneret gylgetank kurset med en gasbehåller.

Det er som en udover hele område.

Og der er så mange, at der ikke rigtig kan være flere. Jeg ved ikke, at det lyder skørt, at man ikke kan bygge flere,

men man siger faktisk for myndighederne siden i dag, at der kan ikke være flere så meget plads i optandet.

Hvornår kommer det første gang på tale, ligesom at lede det ud i havet?

Ja, men det her med udledningen i havet, det er fra starten på tale, altså ikke nødvendigvis som en plan,

men som en risiko og en frygt. Men i 2021, der beslutter man så, at det faktisk er en plan, man vil begynde at arbejde med,

og man begynder allerede fra starten at tale med det internationale energiatomarkentur, fordi man ved jo allerede godt den gang, at det her vil være kontroversielt.

Hvordan reagerer de japanske borgere på nyheden om, at man nu altså har tænkt sig at lede spillevandet ud i havet?

I Japan er der ikke nogen, der er glade for det her, for det første er, at folk jo rasende over der og hude har kunnet finde sted.

Altså en sådan katastrofe, fordi de virkelig vrede på Tepco, som er det firma, der er styre af det her atomkraftværk.

Og det, der sidst skal, det er jo hele området omkring Fukushima, det bliver evokueret.

Der er ikke nogen mennesker, der kan bruge dig heller ikke i dag, og man begynder så, at rense jorden.

Og alt det her, det fører jo selvfølgelig til, at når man så begynder at tale om, at man vil udnede det her radioaktive vand, så bliver folk jo rasende.

Det er i sær fiskerne, som begynder at hyde sig op, og det kan man jo godt forstå, fordi deres fiske er jo deres livbrød,

og hvis der begynder at komme noget i vandet, som folk bliver bekymret over, ja men så vil det også komme i natten af de her fiske, som mennesker skal spise.

Hvordan er det, at de japaniske myndigheder har tænkt sig at udleve vandet på en forsvarlig måde?

De japaniske myndigheder, de har bygget en kæmpe stor maskine, der er lige ved siden af atomkraftværket.

Det, den her maskine gør, det er, at den suger havvand ind på kraftværket.

Og det her havvand, det bliver så blandet op sammen med det vand, som er blevet opbevaret i de her store tanke ved siden af kraftværket.

Samtidig med det, så filtrer man de farligste ting fra vandet, altså man fjerner simpelthen det høje radioaktive materiale, der er i det.

Til sidst er det kun det, det hedder tritium, som er tilbage i vandet, som er noget, der findes i naturen, i investmængde,

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

og i japaniske myndigheder er hele åbentligst om, at det her vand, der bliver udledet i det her renseså meget, at det ikke længere er farligt.

Alle ene udledningen kommer til at tage 40 år, og der taler vi altså kun om det vand, som er opbevaret på nuværende tidspunkt, ikke om det vand, der siden måtte komme til.

Er det her en plan, som ligesom er bredt inderkendt, har jeg lyst til at sige ud over og bare måske de nationale myndigheder?

Ja, det vigtige for japan har hele tiden været, at det internationale energibatemarkintur har skulle være med inde i processen.

Altså den her myndighed, som jo er styret i FN, kan jo ikke gå ind og sige, ja japan i må godt udlede det her.

Det er japan selv, der bestemmer om, at de gør det eller ej.

Men det, den myndighed kan gøre det er, at den kan kigge på planerne, og den kan undersøge måle og monitorere, det japanerne gør.

Og så siger de, om der er nogen problemer, eller om det er farligt eller noget andet.

Det har de ikke sagt. De har til hvert måde sagt, at alt det japanerne gør, det er fint, det er lige efter boen, og de har faktisk været meget tilfredse med japanernes insatser.

Den japaniske premierminister, han forsøger også over, hvis japanerne og resten af verden samfundet om, at der ikke er noget at være bange for.

Hvad gør han for at dæmpe folks nervositet?

Der er en fuldstændig fantastisk scene, som jeg virkelig synes var underlig at se på sin egen måde, sin egen måske meget japanske måde.

Jeg er ikke sikker på, at der er andre end japanerne, der kunne finde på at gøre sådan noget.

Han sætter sig sammen med sin kollegaer, den øverste ledelse i Japan, og spiser sashimi, altså rofisk.

Som er fanget i nærheden af, hvordan her udlænding foregår.

Det er jo selvfølgelig for at vise, at der sker ham ikke noget, han bliver ikke syg.

Og for det ikke skal være løgn, så sidder han faktisk og kommenterer på maden under vejsministeres spiser,

og nej, jeg forsmager det godt, der er konsistensen, og hvor det er dejligt, og så videre på sådan en meget høftig, meget ordentlig, meget japansk måde.

I august begynder japanes endersede, lav radioaktive spillevand ud i havet omkring fokusime.

Men på tross af de japanskes politikere i herde formandinger, sætter nyheden om udledningerne gang i omfattende demonstrationer i flere japansk nabolanden.

Alers stærkest er reaktionerne i Kina.

Alexander, du taler kinesisk, og jeg ved, du føler meget med på de sociale medier i Kina, hvordan reagerer kineserne på nyheden om, at spillevandet fra fokusime skal ledes ud i havet?

Folk er rasende, virkelig rasende.

Det handler om, at japan, simpelthen, er fuldstændig uansvarlig overhovedet at gøre sådan noget.

Noget af det, der er rigtig meget af, det er memes, så fuldstændig ligesom på vores internet.

Et af dem, jeg har blivt mærke i, det viser et kunstig intelligens genererede billede af Man Fuji.

Altså det allerheligste bjerg i Japan, altså virkelig i Japans mest ikroniske sted, måske, som er blevet sprunget i luften.

Altså det er fuldstændig smaget og ødelagt, og så er der en internetbror, der har skrevet, sprang Man Fuji i luften.

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

Altså med hensydning til, at det er den straf, Japanerne skal lide under, som følger, at det er her. Så er der i Kinas statsmedier, de er meget aktiv, og mange af deres opladslag bliver delt rigtig meget.

Noget af det, de lægger op, det er sådan nogle plakater og memes, hvor der står, at man vil aldrig nogensinde glemme Japans historiske fejltagelse.

På et af dem kan man se hele Kinas kystlinje være i sådan selvlysende, næren grøn farver.

Altså klichén på, hvordan man måske vil tegne radioaktivitet. Sådan fungerer der selvfølgelig ikke i virkeligheden, men det er ligesom et forsøg på at vise, hvor slemme Japanerne er.

Du ser også den her video af den kinesiske restauranger, der ødelægger sin egen japanske restaurange. Hvorfor gør den et særligt indtryk?

Ja, men Japan og Kina er en naboland, som deler meget kultur, og synes det også, fordi de fleste menneskers vedkommende har det meget fint med hinanden.

Altså det er jo ikke fordi man har åbnet en japansk restaurang, fordi han hader Japanvalg. Altså det handler jo om noget helt andet, det handler om, at han er blevet opildnet af en stemning.

Og så tænker man, hvor kommer den stemning fra? Hvordan er det her blevet sat i gang? Hvorfor er det så omfattende?

Og så får man øje på statsmedierne, som i allerhøjeste grad opildner til, at nu skal der ske noget.

Altså det her det handler, tror jeg også om, at Kina gennemgår en meget nationalistisk periode, hvor det at virkelig stå op for færdeladet, det er meget, meget vigtigt.

Og det kan man jo også koppe til Xi Jinping, Kinas præsident, som fører en meget stærk nationalistisk politik i Kina.

Hvor det er Kina, der er vigtigt, og resten af verdenen er mindre vigtigt.

Hvordan har det officielle Kina forholds af til udledningerne? Altså hvad siger Xi Jinping og de andre?

Der er nogle pressemøder hver eneste dag.

I Kina var man spørgsmålet for pressen og så videre.

Der har ikke været det pressemøde i Kina med undhedsministeriet, hvor de har brigt det her på banen.

Man har brugt en hverandledning til at race mod Japan og til at hisse op og til at fortælle hele verden, hvor forfærdeligt det Japanerne gør, det er.

Kina er som en beslutelse for, at man må ikke længere importere japanske fisk.

Det er Hongkong, som har i høj grad en del af Kina nu til dagens, også sagt.

Og det rammer jo japanske fisker helt utroligt hårdt.

Det er jo en meget stor del af deres fisk, som normalt bliver ekspertet til Kina.

Så det her er økonomisk også ret problematisk.

Og der har været eksperter ude at sige, at det her ligner økonomisk afpressning af Japan.

Fortalt lige en gang, Alexander.

Altså, vi har FN, vi har det internationale atomagentur, som i hvert fald ikke har sat fodene i jorden.

Hvad angår denne her japanske plan om at udlede det her spillevand?

Hvorfor er reaktionen fra kineserne siden så voldsomt?

Jeg kan ikke se, at der skal være anden forklaringen, at det her handler om noget helt andet end det der spillevand.

Nemlig, at det handler om store politik, og at Japan her for ganske nye holdt et topmøde sammen med Sygo, er af USA.

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

Hvor man beslutte sig for at arbejde langt langt tættere sammen.

Japan har også øvet sit forsvarsbudget, betragterligt, og man er ikke i tvivl om, at det er Kina der er udfordringen.

Så det her forsvar skal i møde gå i fremtiden.

Kina har prøvet for at vise, at Japan, vi ved godt, hvor vi er på vej hen, og det er ikke i orden.

Det er også, der bestemmer her, og nu straffer vi er der, hvor vi kan.

Den kinesiske vrede over udledningerne kulminerer det tusindere demonstranter, topper op foran den japanske ambassade i Beijing, og kaster sten mod bygningen.

Flere Japaner i Kina fortæller også, at de føler sig utrykke, når de bevæger sig rundt i landet.

Den japanske regering, som man sagt til sine borgere, er, at de skal holde sig tilbage,

de skal lavere med at blande jer i debatten, de skal lavere mig at gå ind i det her.

Det kommer der ikke noget godt ud af, og det er selvfølgelig fordi de er enormt bange for, at der kan ske en eskalering.

Er kinesernes protester noget, der får Japanerne til at overveje, at stoppe for udledningerne, eller finde på noget andet?

Jeg har ikke set dem overveje noget som helst, eller på noget som helst tidspunkt, og jeg bliver simpelthen også nødt til at sige, hvad ellers forestiller kinesernes sig, de skal gøre.

Med alt respekt for kritikken, de er gået til IAEA.

Atum og Akintur har fremlagt planerne, har fået god for dem, USA siger god for dem,

Sydehøjres regering siger god for dem.

Det er selvfølgelig enormt trist, at den her katastroferie har fundet sted.

Men der kan jo ikke rigtig være mere vand, så set fra Japanernes perspektiv, ja, men hvad skal man gøre?

Du siger, at reaktionen fra Kina er et billede på, at vi bevæger os ind på et nyt politisk territorium.

Hvad mener du med det?

Hvor det tidligere har hendt mange der er sikkerhedspolitiske, når jeg på Kina er rød og torterne på hinanden,

så er det her ligesom et nyt domene, hvis det er et nyt område.

Det handler ikke længere om pronere kanone og skive og venskabet i USA.

Det handler også om miljøet, Kinas, som man her går ind og bruger.

Det her er en form for våben, en form for pressionsmiddel mod Japanerne.

Og det jeg kunne være bekymret for, det er, at det her bliver bredt ud.

Altså, der er mere og mere, som Kina og Japaner ikke kan indes om.

Og det taler ind i en historisk uenighed mellem de to lande, som har været meget farligt tidligere.

En til videre har reaktionerne været stadigvæk nogle lunde, fredelige, men spændingerne skaber jo alligevel stor bekymring for situationen i hele regionen.

Hvad er det for en nervositet, der spreder sig?

Her i regionen er der mange forskellige steder.

Man kan se en fremtidig konfliktudspillelse.

Altså, at man taler om, at hvis en tredje verdenskrig starter, så er det sandsynligvis her omkring.

Og det handler om, at man er enormt uenige omkring, hvor grænserne skal gå, hvor grænserne skal draves ude i det psykinesiske havesær, men også op syd for Japan.

Der er en masse øgegrupper, man aldrig er rigtig blevet indige om, hvem der har kontrollen over.

Og det gælder ved andet den øge, som Japanerne kalder Senkaku, som man mange gange er tørnet

[Transcript] Genstart / Radioaktiv vandkamp

sammen med kineserne omkring.

I det klima, der er lige nu, og hvis man forestiller sig, at det sker igen, så er jeg bekymret for, hvordan den situation kan udvikle sig.

Hvordan kan den udvikle sig? Altså, hvad er det, du bekymrer for, kan ske?

Ja, men for at forstå, hvor alvorligt det kan komme til at gå, så skal vi ikke gå mere end 13 år tilbage i tiden.

Et kinesiske fiskefartøj kom fra tæt på de her Senkaku-øger, som Japan og Kina er uenige om, hvem har kontrollen over.

Der skete det, at en japanske flødefartøj sejlede op i naden af det her skib.

Det her fiskefartøj er ganske stort et, og så er det jo egentlig om, hvad vejen man skal sejle.

Og det ender med, at det her fiskefartøj er simpelthen på grave ind i siden på et af de japanske skibet,

så meget, at der står op med sort røg, og på den kameroptagelse, man kan se, at det røstrer hele fartøjet.

Ja, hele situationen ender med, at de kinesiske fisker og kapteine, der bor på det skib, bliver anholdt af Japan,

og en meget stor diplomatsk krise begynder.

Det er den nuværende klima her i regionen, hvor der er så meget utrykkede og usikkerhed omkring Taiwan,

omkring de øverige øger i området her, omkring USA og Kinas rivalisering,

så er jeg oprigtig bekømmet for, hvad der kan ske, og hvad reaktionen kan blive,

hvis Kina og Japan bliver uenige og røget totterne på hinanden.

Jeg ved jo, at du lige er flyttet til Taiwan med din corona og to små børn.

Med alt det, du siger her, altså dine egen bekømming for, at situationen i regionen eskalerer, kan du så blive i det, hvis det udvikler sig til et eller anden form for rigtigt samstået?

Det er et godt spørgsmål. Det tænker jeg faktisk meget om.

Jeg vil i hvert fald begynde at tænke om det er en god idé af min familie,

og jeg ved, at der er også så mange her i Taiwan, som begynder at undersøge,

at hvis der kommer en konflikt, kan man så komme væk, kan det lade sig gøre.

Så jeg er bekymret, men det svære er, at der gør andet vigtigt daglodan, bare at trække på skulderne.

De japanske myndigheder vurderer, at man vil være færdig med at udleve spillevandet om førre år.

Hvornår forventer japanerne, at man er helt færdig med at rydde op efter ulykken på Fukushima?

Det er jo en 100-årig års katastrofe.

Det kommer til at tage, at så langs det, jeg faktisk ikke har set nogenstans en helt præcis tal på, som ikke blev modsagt af nogen andre.

Vi taler flere 100 år her.

Det er på den måde lige så slemt om Tjernobyl.

Her slutter dagens genstart.

Thomas Tjerensen har til rette lagt en linefabrisus af reddektør, og søren Elbæk Stor forløde designen.

Jeg hedder Anna Ingris.

I alle deres podcast og radioprogrammer.

I appen, det er Lyd.